

Strategia Gminy Wierzbno na lata 2020-2030

Wierzbno, Luty 2020

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Problemy i wyzwania strategiczne. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Analiza scenariuszowa SWOT	3
3. Założenia i wybory strategiczne. Siły napędowe rozwoju gminy	4
4. Deklaracja misji i wizji Gminy – Wierzbno 2030.....	4
5. Kierunki strategiczne rozwoju	5
6. Cele i działania strategiczne	8
7. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia. Matryca logiczna strategii	11
8. System realizacji i finansowania strategii, z uwzględnieniem potencjalnych partnerstw strategicznych	14
9. Zgodność i spójność Strategii z innymi dokumentami programowymi.....	15

1. Wprowadzenie

Strategia rozwoju gminy Wierzbno jest podstawowym, perspektywicznym dokumentem programowym, określającym pro-rozwojowe priorytety decyzyjne i operacyjne gminy, w perspektywie najbliższych 10 lat.

Strategia tworzona jest na założeniu możliwie pełnego wykorzystywania lokalnych potencjałów rozwojowych; zawiera ponadto informacje i zalecenia na temat sposobu wdrażania, finansowania, monitorowania działań realizowanych w ramach poszczególnych kierunków strategicznych.

Dokument strategii będzie aktualizowany w odpowiedzi na zmiany, szanse i wyzwania pojawiające się w otoczeniu zewnętrznym i w gminie.

2. Problemy i wyzwania strategiczne. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Analiza scenariuszowa SWOT

Diagnoza przeprowadzona na podstawie danych faktograficznych, analiz, ankietyzacji mieszkańców gminy, a także wymiany informacji i wiedzy pomiędzy przedstawicielami/mieszkańcami gminy a ekspertami, wskazała na następujące kluczowe problemy i wyzwania strategiczne:

PROBLEMY STRATEGICZNE

Gospodarcze:

1. Niska aktywność gospodarcza mieszkańców
2. Niedostatek infrastruktury ułatwiającej prowadzenie działalności gospodarczej

Społeczno-demograficzne:

1. Ujemne saldo migracji i starzenie się społeczeństwa gminy
2. Niska aktywność i integracja mieszkańców, niewielki udział mieszkańców w życiu społecznym

Przestrzenno-środowiskowe:

1. Zagrożenie dla środowiska ze względu na brak systemu kanalizacji zbiorowej i brak przydomowych/przyzagrodowych oczyszczalni ścieków, niską emisję
2. Niska jakość dróg w gminie.

WYZWANIA STRATEGICZNE

- > Powstrzymanie ujemnego trendu migracyjnego i pogarszającej się struktury demograficznej;
- > Stworzenie warunków skłaniających ludzi w wieku 18-44 lat do pozostawania w gminie lub powrotu do gminy (np. po odbytych studiach, po powrocie z zagranicy, z innych regionów kraju) lub do przyciągania nowych mieszkańców;
- > Zachowanie specyfiki gospodarki lokalnej, opierającej się na rolnictwie i ekoroślinictwie, z jednoczesnym rozwojem przedsięwzięć i działań: wczasowych, turystycznych, rekreacyjnych;
- > Wykorzystanie bliskiego położenia do drogi krajowej DK-2 (5 km od granicy gminy), oraz węzła autostradowego Ryczołek (około 9 km od granicy gminy);

- > Dbłość o zachowanie walorów środowiskowych gminy skłaniających do pobytu w niej ludzi i rodzin ceniących czyste powietrze, ciszę, spokój, dobrosąsiedzkie relacje;
- > Wykreowanie marki gminy, zgodnej z jej wizją rozwoju; promocja gminy.

3. Założenia i wybory strategiczne. Siły napędowe rozwoju gminy

Gmina będzie się rozwijała poprzez zintegrowane wykorzystanie sił napędowych (kluczowych potencjałów i produktów gminy/lokalnych):

- Położenia w czystym środowiskowo obszarze województwa mazowieckiego. Gmina będzie preferowała inwestycje i działalność ekologiczną, nie obciążającą środowiska;
- Wzmacniania i specjalizacji swojego dotychczasowego potencjału gospodarczego, ze szczególnym uwzględnieniem *rolnictwa ekologicznego, rolnictwa specjalistycznego, przetwórstwa rolno-spożywczego*;
- Rozwoju nowych gałęzi gospodarki lokalnej, bazujących na nowej aktywności w obszarze wypoczynku, także zorganizowanego, terapii/ hipoterapii, prowadzenia gospodarstw agroturystyczno-sanatoryjnych/rahabilitacyjnych, zielone szkoły, powiązanych ze specyfiką rolniczą gminy oraz aktywnością wytwórców produktów lokalnych (produkcja i sprzedaż pierogów, miodu, wędlin)
- Bliskości do drogi DK-2 i autostrady A2, znacznie zwiększającej mobilność i możliwości połączeń z aglomeracją warszawską, Mińskiem Mazowieckim, Siedlcami. Bliskość tych ciągów komunikacyjnych zwiększa potencjał osiedleńczy i gospodarczy gminy (szybki dojazd do pracy, większe otwarcie na rynki zbytu lokalnej produkcji (głównie rolnej), łatwość dojazdu do gminy osób czasowo w niej przebywających, głównie w celach odpoczynkowych, terapeutycznych, rekreacyjno-sportowych, zielone szkoły)(Oddanie odcinków A2 Warszawa – Mińsk Mazowiecki, Siedlce, Biała Podlaska do Terespoła planowane jest na 2025 r.)
- Promocji i tworzenia marki gminy jako obszaru: zielonej gospodarki, miejsca spokojnego mieszkania i wypoczynku.

4. Deklaracja misji i wizji Gminy – Wierzbno 2030

Podstawową zasadą i racją istnienia wspólnoty samorządowej gminy Wierzbno jest zapewnienie oczekiwanej jakości życia wszystkim jej mieszkańcom oraz innym użytkownikom gminy, w tym możliwie pełnego zaspokajania potrzeb bytowych, społecznych i kulturowych.

Gmina w 2030 r. będzie jednostką samorządową atrakcyjną dla mieszkania oraz pobytu czasowego, wykorzystującą dobre połączenia komunikacyjne z aglomeracją warszawską oraz miastami o znaczeniu subregionalnym i lokalnym. Łącząc lokalne walory czystego środowiskowo, cichego, bezpiecznego i komfortowego miejsca zamieszkania i pobytu z szybkim i łatwym dostępem do lokalnych i regionalnych rynków pracy, usług społecznych, spędzania wolnego czasu.

5. Kierunki strategiczne rozwoju

Sfera gospodarcza

OBSZAR	Kierunki rozwoju	Rola i działania gminy
Rolnictwo specjalistyczne	Uprawy	Wspierająca: <ul style="list-style-type: none"> Informacja i wiedza dla rolników i przedsiębiorców w zakresie możliwości rozwoju prowadzonej działalności budowa infrastruktury technicznej, ochrony środowiska, teleinformatycznej wspierającej gospodarkę promocja gospodarstw, przedsiębiorców i produktów lokalnych w ramach promocji gminy uwzględnienie potrzeb przedsiębiorców w planowaniu przestrzennym ułatwienia prawno-fiskalne (podatki lokalne) Wspieranie działań porządkujących strukturę agrarną (scalenie gruntów)
	Hodowla	
	ekologiczne: zielarstwo, pszczelarstwo	
Przetwórstwo rolne	Produkcja wędlin	
Nowa przedsiębiorczość	Wytwarzanie i sprzedaż rynkowa lokalnych produktów gastronomicznych	
	Agroturystyka <i>dedykowana określonym grupom (dzieci niepełnosprawne, osoby starsze)</i>	
	Zielone szkoły	
	Praca zdalna całoroczna lub sezonowa w oparciu o wydajne i niezawodne sieci ITC	

Sfera społeczna

OBSZAR	Kierunki rozwoju	Rola i działania gminy
Usługi społeczne	Doskonalenie jakości usług wychowawczo-edukacyjnych	Wiodąca: <ul style="list-style-type: none"> uwzględnienie potrzeb, szczególnie nowych mieszkańców i osób przebywających sezonowo, w rozwoju usług i infrastruktury społecznej oraz planowaniu przestrzennym Promocja gminy jako miejsca przyjaznego, czystego i bezpiecznego, a jednocześnie dobrze skomunikowanego z aglomeracją warszawską i lokalnymi ośrodkami subregionalnymi
	Profilaktyka zdrowotna i ochrona zdrowia	
	Rozwój oferty aktywnego spędzania wolnego czasu (kultura, uczenie się, rekreacja, sport)	
Demografia	Powstrzymanie skali migracji i niekorzystnych zmian w strukturze wiekowej	
	Rozwój oferty usług i infrastruktury dla osób starszych (mieszkańców i osób przyjezdnych)	
Aktywność społeczna	Aktywizacja istniejących organizacji społecznych	Wiodąca i Wspierająca:

	Tworzenie i rozwój grup sąsiedzkich specjalizujących się w nowej gospodarce (produkcja i zbył produktów lokalnych)	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowywanie obiektów publicznych do pełnienia funkcji wspierających działalność organizacji i grup społecznych • Pomoc w tworzeniu nowych inicjatyw społecznych oraz w promocji produktów lokalnych gminy
--	--	---

Sfera przestrzenno-techniczna i technologiczna

OBSZAR	Kierunki rozwoju	Rola i działania gminy
Usługi komunalne	Rozwój techniczny i przestrzenny systemu zbiorowego zaopatrzenia w wodę	<p>Wiodąca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opracowywanie koncepcji, studiów planów i zadań oraz nadzór nad ich realizacją • Uzbrajanie nowych terenów przeznaczanych na cele budownictwa mieszkaniowego i inwestycji gospodarczych • Promocja wśród mieszkańców i osób przyjezdnych zachowań pro-ekologicznych oraz wsparcie informacyjne dotyczące instalowania nowoczesnych systemów ochrony środowiska, w tym termomodernizacyjnych • promocja gminy jako miejsca przyjaznego, czystego i bezpiecznego, oferującego podstawowe usługi komunalne, czyste środowisko
	Doskonalenie systemu gospodarki odpadami	
Ochrona środowiska	Ochrona gruntów, wód, krajobrazu i powietrza przed zagrożeniami	
	Zmniejszenie energochłonności i niskiej emisji	
	Rozwój sieci gazowych	
	Ochrona powierzchni ziemi przez kontynuację dofinansowania programów związanych z utylizacją pokryć azbestowych	
Planowanie przestrzenne. Drogi	Opracowanie i przyjęcie pro-rozwojowych dokumentów studyjnych i planistycznych w zakresie gospodarki przestrzennej oraz budowy, modernizacji, remontów dróg lokalnych, gminnych i powiatowych	<p>Wiodąca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wyznaczanie, wyodrębnienie i prawne uregulowanie statusu obszarów rozwoju z dominującymi funkcjami: mieszkaniowymi, rolnymi, przemysłowo-przetwórczymi, sportowo-rekreacyjnymi i ogólnospołecznymi • Organizacja prac drogowych, w tym w partnerstwie z powiatem (PZD)

Usługi cyfrowo-komunikacyjne	Umożliwienie efektywnego korzystania z sieci ITC do celów zawodowych (działalności gospodarczej i pracy zdalnej), edukacyjnych i spędzania wolnego czasu	Wspierająca lub wiodąca: Budowa, dostarczanie, eksploatacja i zapewnianie dostępu do szybkiej sieci i infrastruktury telekomunikacyjnej; świadczenie usług, z wykorzystaniem posiadanej infrastruktury telekomunikacyjnej i sieci telekomunikacyjnych
------------------------------	--	---

Zarządzanie gminą, partnerstwo i promocja gminy

OBSZAR	Kierunki rozwoju	Rola i działania gminy
Nowoczesne, zintegrowane zarządzanie urzędem i jednostkami organizacyjnymi	e-usługi	Wiodąca: <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie struktury i procedur organizacyjnych elastycznie dostosowujących się do zmiennych oczekiwań i wymagań społecznych, prawnych, kulturowo-cywilizacyjnych, m.in. w zakresie usług administracyjnych, społecznych i komunalnych • Inicjowanie i tworzenie partnerstw z innymi samorządami w wymiarze powiatowym i przyszłego obszaru funkcjonalnego gminy oraz partnerstw publiczno-społecznych i publiczno-prywatnych
	EOD	
	Zintegrowana baza wiedzy	
Partnerstwo	Realizowanie większości projektów społecznych i technicznych oraz promocyjnych w partnerstwach	Wiodąca: <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie marki gminy i promocja gminy w wymiarze lokalnym i regionalnym, ze szczególnym uwzględnieniem grup docelowych z aglomeracji warszawskiej • Inicjowanie partnerstw z grupami/forami społecznymi, zawodowymi, gospodarczymi w obszarach promocji strategicznych kierunków rozwoju
	Zawieranie cywilnych umów partnerskich i aktywne zarządzanie nimi z wykorzystaniem analiz kosztów i korzyści	
Promocja gminy	Rozwój funkcji promocyjnych strony internetowej gminy oraz aktywnych portali społecznych i gospodarczych	Wiodąca: <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie marki gminy i promocja gminy w wymiarze lokalnym i regionalnym, ze szczególnym uwzględnieniem grup docelowych z aglomeracji warszawskiej • Inicjowanie partnerstw z grupami/forami społecznymi, zawodowymi, gospodarczymi w obszarach promocji strategicznych kierunków rozwoju

6. Cele i działania strategiczne

Gospodarka lokalna

Cel	1. Rozwój tradycyjnych i nowych sektorów gospodarki lokalnej
Działania i projekty kluczowe	1.1. Opracowanie - w dialogu społecznym (mieszkańcy i potencjalni inwestorzy, przedsiębiorcy) kierunków - sposobów i możliwości rozwoju ekoturystyki, agroturystyki i turystyki
	1.2. Popularyzacja wyrobów pochodzących z własnych gospodarstw rolnych (miód, wędliny, nabiał)
Cele i działania uzupełniające	W-1.1. Identyfikacja i inwentaryzacja lokalnych zasobów materialnych i niematerialnych wspierających tworzenie sektora usług turystycznych i rekreacyjnych na terenie gminy, sprzedaży rynkowej produktów lokalnych
	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza możliwości wykorzystania biomasy z produkcji gospodarstw rolnych na obszarze gminy • Wsparcie dla rolników zainteresowanych prowadzeniem gospodarstw agroturystycznych (np. we współpracy z LGD), w tym gospodarstw oferujących wielorakie formy aktywnego spędzania czasu w wymiarze edukacyjnym, integracyjnym, terapeutycznym oraz rekreacyjnym

Spółeczeństwo. Usługi społeczne

Cel	2. Rozwój usług społecznych
Działania i projekty kluczowe	2.1. Poprawa jakości usług edukacyjno-wychowawczych poprzez wzmocnienie kompetencji kadry nauczycielskiej i zarządzającej oświatą, prowadzenia zajęć metodami problemowymi, kreatywnymi, poprzez doświadczanie i eksperyment, z wykorzystaniem Internetu i pracy zespołowej, oraz praktycznego używania języków obcych
	2.2. Rozwój oferty edukacyjnej, nowoczesnych metod i narzędzi edukacyjnych oraz podniesienie jakości i różnorodności kształcenia dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych 2.3. Zwiększanie oferty spędzania wolnego czasu oraz integracji różnych grup społecznych, aktywizacja seniorów (uniwersytet III wieku) 2.4. Organizacja spotkań i warsztatów mających na celu edukację młodego pokolenia w zakresie podtrzymywania i upowszechniania lokalnych zwyczajów i tradycji
Cele i działania uzupełniające	W-2.1. Poprawa jakości szkolnej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz dostępności do i w obiektach szkolnych dla osób z niepełnosprawnościami W-2.2. Wsparcie dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i niepełnosprawnościami, w ramach dodatkowej oferty edukacyjnej, specjalistycznej oraz zajęć uzupełniających
	<ul style="list-style-type: none"> • Szkolenia i pomoc organizacyjna dla placówek oświaty w zakresie pisania projektów i aplikowania o środki zewnętrzne i zarządzania projektami • Zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) oraz rozwijanie kompetencji informatycznych nauczycieli i uczniów • Wyposażenie placówek w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia (TIK), niezbędne do realizacji innowacyjnych programów nauczania, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej, modernizacja i wyposażenie szkolnych pracowni komputerowych, budowa/rozbudowa szkolnych sieci Wi-Fi • Indywidualizacja pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi • Edukacja i promocja budujące świadomość mieszkańców gminy w sferze zachowań pro-ekologicznych i ochrony potencjału środowiskowego gminy • rozwój infrastruktury sportowo – rekreacyjnej poprzez budowę hal sportowych i boisk przy szkołach
	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzania rozwiązań organizacyjno-prawnych w zakresie animowania działalności kulturalnej i społecznej, w tym z wykorzystaniem bibliotek i świetlic • Utworzenie centralnego miejsca wydarzeń społecznych, miejsca spotkań w gminie

Przeźstrzeń. Gospodarka komunalna. Ochrona środowiska. Technologia ITC

Cel	3A. Uporządkowanie gospodarki przestrzennej. Rozwój infrastruktury drogowej, gazowej, telekomunikacyjnej
Działania i	3A.1. Opracowanie i przyjęcie studium uwarunkowań i kierunków

projekty kluczowe	zagospodarowania przestrzennego gminy
	3A.2. Modernizacje i remonty dróg w gminie: drogi gminne i wewnętrzne na terenie całej gminy
	3A.3. Budowa sieci i przyłączy gazowych: teren całej gminy
	3A.4. Rozbudowa szybkiej sieci i infrastruktury telekomunikacyjnej oraz przyłączy telekomunikacyjnych na pozostałej części gminy (światłowód)

Cel	3.B. Rozwój usług komunalnych, infrastruktury ochrony środowiska
Działania i projekty kluczowe	3B.1. Przeprowadzenie audytu energetycznego wszystkich budynków użyteczności publicznej w gminie oraz termomodernizacja tych budynków wraz ze zmianą źródeł energii na gazowe i fotowoltaiczne
	3B.2. Budowa i modernizacja systemu zbiorowego zaopatrzenia w wodę: teren całej gminy
	3B.3. Budowa sieci gazowej w gminie: cały teren gminy
	3B.4. Opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy
	3B.5. Budowa z dofinansowaniem ze środków gminy przydomowych oczyszczalni ścieków i paneli fotowoltaicznych

Cele i działania uzupełniające	W-3A.1. Opracowanie planu rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej na terenie gminy oraz produktów turystycznych, także we współpracy z JST z przewidywanego obszaru funkcjonalnego
	W-3A.2. Opracowanie planu sukcesywnej rozbudowy infrastruktury służącej turystyce i rekreacji, w tym tworzenie nowych szlaków turystycznych oraz atrakcyjnych tras rowerowych i biegowych połączonych funkcjonalnie z rzeką Liwiec oraz miejscowościami Liw i Grodzisk
	W-3B.3. Opracowanie i realizacja planu likwidacji i wymiany indywidualnych pieców węglowych na kotły i piece gazowe, proekologiczne urządzenia grzewcze, kotły na biomasę, urządzenia korzystających z odnawialnych źródeł energii lub kotły na węgiel nowej generacji

Zarządzanie gminą. Partnerstwo. Promocja

Cel	4.
Działania i projekty kluczowe	4.1. Opracowanie, przyjęcie i realizacja planu budowania marki i promocji gminy
	4.2. Opracowanie, przyjęcie i realizacja planu informatyzacji urzędu gminy i jej jednostek pomocniczych, ze szczególnym uwzględnieniem elektronicznego obiegu dokumentów i świadczeniem e-usług oraz utworzeniem zintegrowanej bazy danych
	4.3. Określenie obszaru funkcjonalnego gminy i zawieranie partnerstw publiczno-publicznych, publiczno-społecznych i publiczno-prywatnych dotyczących realizacji wspólnych przedsięwzięć w gminie i obszarze funkcjonalnym

Cele i działania uzupełniające	W4.1. Wdrożenie zarządzania jakością w urzędzie gminy oraz jednostkach organizacyjnych gminy
--------------------------------------	--

7. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Matryca logiczna strategii

System monitorowania i ewaluacji strategii będzie prowadzony w ramach działania systemu kontroli zarządczej I i II stopnia, której celem jest m.in. zapewnienie skuteczności i efektywności oraz analiza zagrożeń i ryzyka w działaniach gminy i jej jednostek organizacyjnych. Wskaźniki monitorowania i oceny będą w tym systemie niezbędnym elementem stosowania tzw. mechanizmów kontroli realizacji celów strategicznych i operacyjnych opartych o identyfikację konkretnego ryzyka.

System monitoringu i ewaluacji, zgodnie z zasadą kontroli zarządczej: [1] jest elastycznie dostosowany do specyficznych potrzeb i wielkości Gminy oraz [2] jest tak skonstruowany, aby koszty wdrożenia i stosowania mechanizmów kontroli (w tym analizy wskaźnikowej) nie były wyższe niż uzyskane dzięki nim korzyści.

System monitoringu i oceny będzie dostarczał informacji dotyczących: [1] głównych problemów i sukcesów w realizacji celów strategicznych i operacyjnych oraz [2] będzie wskazywał na niezbędny zakres i przedmiot aktualizacji zapisów Strategii.

Wskaźniki monitoringu będą elastycznie dobierane do specyfiki funkcjonalnej, technicznej i technologicznej przedsięwzięć oraz będą powiązane z systemem i wskaźnikami ewaluacji strategii.

Syntetyczna analiza wskaźnikowa będzie odnosiła się do ilościowych, jakościowych oraz finansowych efektów przedsięwzięć (badanych na poziomie działań, produktów/usług, rezultatów i oddziaływania), które Gmina realizować będzie w ramach poszczególnych celów operacyjnych.

Wskaźniki realizacji i oceny strategii będą pozyskiwane głównie z następujących źródeł:

- sprawozdawczości jednostek organizacyjnych gminy i przedsiębiorstw komunalnych
- sprawozdawczości parterów społecznych, realizujących swojej zadania w oparciu o plany współpracy i umowy partnerskie
- sprawozdawczości z realizowanych projektów, w tym sprawozdawczości i rozliczeń projektów dofinansowywanych ze środków zewnętrznych,
- budżetu Gminy i sprawozdawczości budżetowej,
- ewidencji i baz danych będących w dyspozycji Gminy lub innych uprawnionych podmiotów
- statystyki publicznej.

Proces monitorowania i oceny Strategii będzie określony procedurą i przyjęty zarządzeniem Wójta gminy do stosowania przez wszystkie jednostki gminne uczestniczące we wdrażaniu strategii.

Analiza wskaźnikowa realizacji celów będzie prowadzona z wykorzystaniem metodologii matrycy logicznej, po opracowaniu kart projektów realizacyjnych zadań strategicznych, wybranych do realizacji.

Tabela. Matryca logiczna – narzędzie monitoringu i kontroli zarządczej (wzór)

Podmiot realizujący:		BUDŻET:	Data rozpoczęcia projektu:	Data zakończenia projektu:	Nazwa i numer Programu:
	OPIS	Wskaźniki	Źródła weryfikacji	Założenia/Ryzyka	
Cel ogólny		Wskaźniki oddziaływania (miara użyteczności, trwałości)			
Cel bezpośredni		Wskaźniki rezultatu (miara skuteczności)			
Produkt/usługa		Wskaźniki produktu (miara efektywności)			
Zadania					
			Założenia/ Warunki wstępne Problemy, potrzeby, wyzwania		

Źródło: opracowanie własne

Monitoring i ocena będą prowadzone w oparciu o systematycznie rozwijane wewnętrzne bazy informacji i danych, a także zewnętrzne bazy, w tym banki i bazy danych statystycznych.

Pierwsza ewaluacja strategii rozwoju (I raport ewaluacyjny) przeprowadzana zostanie w końcu 2023 r. i będzie ona elementem prac nad pierwszą pogłębioną aktualizacją Strategii.

System ewaluacji będzie prowadzony zgodnie z zasadami kontroli zarządczej i będzie obejmował następujące elementy analizy:

- trafność – czy wyznaczone cele odpowiadają potrzebom,
- efektywność – jaki jest stosunek uzyskanych efektów do poniesionych nakładów,
- skuteczność – czy zrealizowano zaplanowane działania, osiągnięto cele,
- użyteczność – czy osiągnięte efekty (produkty, usługi i rezultaty) są zgodne z potrzebami lokalnej społeczności
- trwałość – czy efekty osiągnięte w wyniku realizacji strategii są trwałe w długookresowej perspektywie czasowej.

Poniżej jest przedstawiona lista wybranych wskaźników monitoringu przedsięwzięć/ ewaluacji strategii. Będą one stosowane z uwzględnieniem ich adekwatnego doboru, w zależności od potrzeb analitycznych oraz etapów realizowania przedsięwzięć/ strategii oraz wymogów kontroli zarządczej. Wskaźniki będą wyrażane głównie w wartościach liczbowych i procentowych.

Rozwój gospodarczy:

- liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na terenie gminy
- liczba nowych podmiotów gospodarczych w rozbiciu na rodzaje prowadzonej działalności gospodarczej
- średnia wielkość dochodów z PIT oraz CIT
- wartość podatku dochodowego płaconego przez 1 przedsiębiorcę

- liczba gospodarstw specjalizujących się w określonej produkcji
- liczba rolników zrzeszonych w grupach producenckich
- liczba budynków wykorzystywanych na cele gospodarcze korzystających z OZE według rodzajów
- ilość energii wytwarzanych z paliw przyjaznych środowisku i energii odnawialnej
- liczba turystów indywidualnych i grup zorganizowanych korzystających z bazy noclegowej w gminie.

Rozwój społeczny:

- poprawa (i jej trwałość) wyników egzaminów w poszczególnych szkołach
- odsetek zajęć prowadzonych z pełnym wykorzystaniem technologii komunikacyjno-informacyjnych
- liczba dzieci i młodzieży – olimpijczyków przedmiotowych
- liczba dzieci objęta wychowaniem przedszkolnym/ stopień zaspokojenia potrzeb na miejsca w przedszkolach
- liczba programów edukacyjnych z zakresu ochrony środowiska, przedsiębiorczości, programowania,
- liczba młodzieży uczestnicząca w wydarzeniach sportowych o zasięgu powiatowym, regionalnym, krajowym oraz międzynarodowym
- liczba kursów i szkoleń dla dorosłych według kategorii szkoleń
- nakłady na poprawę bazy edukacyjnej
- liczba organizacji pozarządowych aktywnie działających na obszarze gminy
- liczba zawartych przez gminę umów i wysokość środków budżetowych na kontraktowanie usług w organizacjach pożytku publicznego i innych organizacji społecznych
- liczba konsultacji i innych działań w zakresie partycypacji społecznej
- liczba osób długotrwale bezrobotnych
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej
- liczba przestępstw o charakterze kryminalnym
- liczba osób uczestniczących w bezpłatnych oraz płatnych zajęciach organizowanych przez samorządowe instytucje kultury
- liczba publicznych miejsc parkingowych
- liczba placów zabaw i miejsc aktywności fizycznej
- liczba „zielonych szkół”, zorganizowanych pobytów młodzieży mieszkającej poza gminą
- wyposażenie techniczne OSP i jednostek gminy odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i zapobieganie sytuacjom kryzysowym
- wielkość środków zewnętrznych pozyskanych na projekty społeczne.

Rozwój techniczno-technologiczny, promocja i zarządzanie gminą:

- liczba nowych domów mieszkalnych oraz budynków oraz budowli wybudowanych w celach komercyjnych
- liczba budynków komunalnych wymagających modernizacji
- jakość nawierzchni dróg i oświetlenia dróg
- jakościowa ocena warunków bezpieczeństwa na drogach gminnych i powiatowych
- jakościowa ocena dostępności komunikacyjnej miejscowości w gminie
- poprawa stanu powietrza w wyniku ograniczenia niskiej emisji
- liczba budynków ogrzewanych tradycyjnie według rodzajów źródła energii
- liczba budynków korzystających z OZE według rodzajów
- ilość km sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

- jakość wody dostarczanej wodociągiem, jakość ścieków oczyszczanych, niezawodność dostaw, redukcja zanieczyszczeń
- liczba gospodarstw domowych, budynków niemieskalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub przydomowych oczyszczalni ścieków
- liczba obiektów budowlanych pokrytych/izolowanych azbestem
- ilość pozyskiwanych surowców wtórnych, liczba dzikich wysypisk
- liczba mieszkańców biorąca udział w wydarzeniach i imprezach publicznych
- wielkość nakładów na zagospodarowanie terenów publicznych w budżecie gminy i wielkości środków wydanych ogółem
- liczba i długość wejść na stronę internetową gminy i jej jednostek organizacyjnych
- liczba zorganizowanych grup turystyczno-rekreacyjnych odwiedzających gminę
- liczba przedsiębiorców składających oferty współpracy z gminą, lokalizowania działalności na terenie gminy
- liczba partnerstw zawiązanych z udziałem gminy według przedmiotu partnerstw
- ilość opracowań i działań o charakterze promocyjnym i dotyczącym aktywizacji społecznej i gospodarczej mieszkańców
- liczba prezentacji możliwości inwestowania i wypoczynku na wydarzeniach o zasięgu regionalnym i krajowym
- długość tras rowerowych i spacerowych
- liczba parkingów ogólnodostępnych
- sprawność działania podmiotów samorządowych określona kryteriami kontroli zarządczej:
 - średni czas realizacji wybranych zadań/ procesów/ spraw w urzędzie gminy i jednostkach organizacyjnych
 - stopień zadowolenia klientów z pracy urzędu gminy
- liczba budynków i obiektów o wysokich walorach estetycznych
- liczba przedsięwzięć związana ze zwiększeniem atrakcyjności centrum gminy
- liczba przedsięwzięć dotyczących powiązań funkcjonalnych i estetycznych zabudowy, zieleni gminnej, miejsc interakcji społecznych i ciągów pieszo-rowerowych
- liczba wyburzonych obiektów komunalnych szpecących przestrzeń publiczną i niezgodnych z koncepcją wizerunkową gminy
- powierzchnia gminy objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Ewaluacja strategii będzie miała znaczący wpływ na ocenę i aktualizację takich dokumentów strategicznych, jak Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy, Programu Ochrony Środowiska, Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i innych dokumentów planistycznych.

8. System realizacji i finansowania strategii, z uwzględnieniem potencjalnych partnerstw strategicznych

Projekty wdrożeniowe Strategii finansowane będą w szczególności z następujących źródeł:

- budżet gminy (środki własne),
- budżet państwa,
- budżet województwa mazowieckiego
- budżet powiatu węgrowskiego i innych gmin (m.in. projekty realizowane na podstawie umów cywilno-prawnych, w tym również wynikających z zawiązania strategicznych partnerstw publiczno-publicznych oraz form instytucjonalnych (stowarzyszeń)
- fundusze celowe,
- programy realizowane przy współfinansowaniu z funduszy Unii Europejskiej oraz innych państw lub organizacji i instytucji,

- wkład prywatny, w tym wnoszony w formie partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP) oraz partnerstwa publiczno-społecznego
- pożyczki i kredyty.

Podstawowym źródłem finansowania planów strategicznych będą środki budżetu Gminy, oraz pozyskane fundusze zewnętrzne, które pozwolą na zrealizowanie większej ilości zadań, zgodnie z określonymi przez władze gminy priorytetami. W przypadku starania się o środki dotacyjne konieczne jest zabezpieczanie środków własnych przeznaczonych na sporządzanie dokumentacji dla projektów oraz sfinansowanie wkładu własnego dla projektów współfinansowanych z tych środków.

Po roku 2020 największe szanse na pozyskiwanie funduszy unijnych będą miały jednostki samorządu terytorialnego tworzące obszar funkcjonalny, tj. obszar, na którym występuje względnie wyodrębniający się, intensywny i otwarty system powiązań społecznych, gospodarczych lub przyrodniczych, uwarunkowanych cechami środowiska geograficznego (przyrodniczego i antropogenicznego).

Uwzględniając te okoliczności, gmina będzie głównie opierała się na potencjałach lokalnych oraz maksymalizację własnego wysiłku w zwiększaniu puli finansowania rozwoju ze środków własnych, prywatnych i krajowych.

Dla skutecznego wdrożenia strategii powinny być opracowane zarządcze Wieloletnie Plany Planistyczno-Inwestycyjne oparte na priorytetach, kryteriach wyboru projektów i rankingu oraz realistycznym montażu finansowym, zakładającym maksymalizację zaangażowania budżetu gminy w finansowanie inwestycji. W praktyce oznacza to zarówno poprawę skuteczności pozyskania dochodów, jak i ściślejszą kontrolę oraz ograniczenie wydatków bieżących i zwiększeniu ich efektywności.

9. Zgodność i spójność Strategii z innymi dokumentami programowymi

Strategia Rozwoju Gminy Wierzbno jest zgodna ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego i innymi wojewódzkimi oraz powiatowymi i gminnymi dokumentami programowymi.

Strategia Rozwoju Gminy wpisuje się w cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Innowacyjne Mazowsze.

Wykonanie zadań wynikających ze Strategii Rozwoju Gminy przyczyni się do realizacji celów strategicznych wyznaczonych w Strategii Rozwoju Mazowsza, w tym:

- ⊕ Rozwoju produkcji ukierunkowanej na eksport w przemysle i przetwórstwie rolno-spożywczym,
- ⊕ Wzrostu konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
- ⊕ Poprawy dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowania ładu przestrzennego,
- ⊕ Poprawy jakości życia oraz wykorzystania kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy są zgodne z dwoma ramowymi celami strategicznymi Strategii Województwa Mazowieckiego jakimi są:

1. Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.
2. Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska.

Załącznik 1: Diagnoza Gminy Wierzbno – wybrane aspekty

Załącznik 2: WYNIKI badania ankietowego mieszkańców Gminy Wierzbno